

จดหมายข่าว

พิทักษ์สิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปีที่ 4 ฉบับที่ 2

เดือนธันวาคม 2566 –
มกราคม 2567

"การประกาศฤดูฝุ่น
เพื่อให้เรารู้ว่าถึงเวลาต้องเตรียมตัวรับและ
ดำเนินการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง
เข้มข้นทุกมาตรการ"

ประกาศเข้าฤดูฝุ่น

คุมเข้มทุกหน่วยงาน ควบคุมต้นตอ

- ทส.-มท. จับมือ จัดการขยะอาหาร มุ่งเป้าลดก๊าซเรือนกระจก

- ทส.หนุนใช้ "น้ำมันยูโร 5" ช่วยลดฝุ่น 20-24%

- คลองแม่ข่าย พื้นที่เป็นแหล่งการท่องเที่ยว สร้างเศรษฐกิจ

nsur.prd.go.th

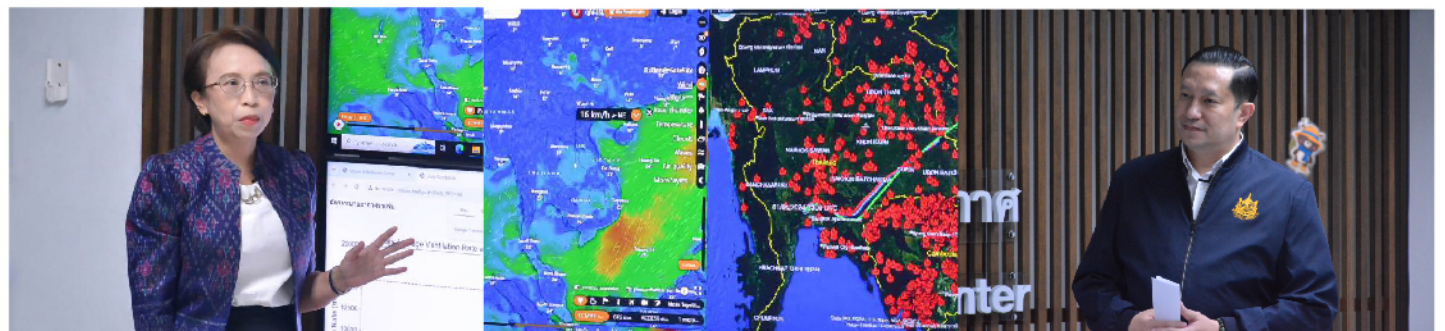

ประกาศเข้าฤดูฝุ่น

คุมเข้มทุกหน่วยงาน ควบคุมต้นตอ

พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มอบหมาย ร้อยเอก รชฎ พิสิทธิ์บรรณกร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ แถลงข่าว ประกาศเข้าฤดูฝุ่น ขอให้ทุกหน่วยงานคุมเข้ม ควบคุมต้นตอแหล่งกำเนิดฝุ่น เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2567 ณ ศูนย์สื่อสารการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ (ศกพ.)

รัฐบาลโดยท่านนายกรัฐมนตรี ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาฝุ่น PM_{2.5} ซึ่งมอบหมายท่านรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศเพื่อความยั่งยืน ได้เร่งรัดกำชับ เน้นย้ำให้หน่วยงานดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษ PM_{2.5} ปี 2567 อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดพื้นที่มุ่งเป้า 11 ป่าอนุรักษ์ 10 ป่าสงวน พื้นที่เกษตรเผาไหม้ซ้ำซาก และการควบคุมฝุ่นละอองในเขตเมือง ซึ่งเป็นการควบคุมที่ต้นตอของฝุ่น และในต้นปีนี้รัฐบาลได้ปรับกลยุทธ์การสื่อสารด้วยการให้ข้อมูลที่ชัดเจน ตรงประเด็น กลไกการบริหารจัดการ โดยจัดตั้งศูนย์สื่อสารการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ จะสื่อสาร แจ้งเตือนสถานการณ์ฝุ่น และแนะนำการปฏิบัติตนให้แก่พี่น้องประชาชน ชี้เป้าต้นตอหรือแหล่งกำเนิดฝุ่นของพื้นที่ เช่น การเผาในที่ป่า นาข้าว อ้อย ข้าวโพด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะถูกส่งให้กับศูนย์ปฏิบัติการระดับจังหวัด หน่วยงานที่กำกับดูแลแหล่งกำเนิดเพื่อการระงับ ยับยั้งต้นตอ แหล่งที่ก่อให้เกิดฝุ่น

สถานการณ์คุณภาพอากาศของประเทศไทย ขณะนี้กำลังเข้าสู่ฤดูฝุ่นซึ่งมีผลมาจากความกดอากาศสูง อัตราการระบายนฝุ่นต่ำ ลมสงบทำให้เกิดการสะสมของฝุ่น ซึ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล สถานการณ์คุณภาพอากาศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไปจนถึง เริ่มมีผลกระทบต่อสุขภาพ แหล่งกำเนิดหลักที่มีผลต่อสถานการณ์ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การจราจรในพื้นที่ และ แหล่งกำเนิดจากนอกพื้นที่ ได้แก่ ฝุ่นจากการเผาในที่โล่งในจังหวัดปริมณฑลและโดยรอบ การควบคุมแหล่งกำเนิด ต้องกวดขันดูแล การตรวจวัดควันดำจากรถยนต์ดีเซล ฝุ่นจากเขตก่อสร้าง และการระบายอากาศเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้ง อิทธิพลจาก ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้การเผาในที่โล่งจากพื้นที่ต้นลม ส่งผลให้สถานการณ์ในพื้นที่ท้ายลมทวีความรุนแรงได้ยิ่งขึ้น

**"การประกาศฤดูฝุ่น
เพื่อให้เรารู้ว่าถึงเวลา
ต้องเตรียมตัวรับและ
ดำเนินการแก้ปัญหา
อย่างจริงจัง
เข้มข้นทุกมาตรการ"**

นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษในฐานะศูนย์สื่อสารการแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศ ได้มีการชักชวนแนวปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ 76 จังหวัด ถึงแนวปฏิบัติการด้านสื่อสารเพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนผ่านช่องทางต่างๆและการประสานงานกับ ศูนย์ปฏิบัติการระดับจังหวัด หน่วยงานกำกับดูแลแหล่งกำเนิดในการกำกับดูแลกวดขันและเฝ้าระวังการเผาในที่โล่ง ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์ฝุ่นละอองมีค่าเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ ดังนั้น ในช่วงสถานการณ์ที่ค่าฝุ่นละอองมีค่าสูงนั้น ประชาชนควรเฝ้าระวังสุขภาพ ลดเวลาการทำกิจกรรมกลางแจ้ง หรือใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง ถ้ามีอาการทางสุขภาพ ควรปรึกษาแพทย์ตามแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข โดยประชาชนสามารถติดตามสถานการณ์ จากแอปพลิเคชัน Air4thai และแฟนเพจศูนย์สื่อสารการแก้ไขปัญหาหมอกพิษทางอากาศ เพื่อใช้ประกอบการดูแลตนเอง และวางแผนการดำรงชีวิตโดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้งต่อไป

กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งออกประกาศในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

1. เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้า พ.ศ. 2565 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565 และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
2. เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2565 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
3. เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2565 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2565 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
4. เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2565 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2565 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
5. เรื่อง แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2566 – 2570 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2565
6. เรื่อง กำหนดมาตรฐานค่าก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ และก๊าซไฮโดรคาร์บอน จากท่อไอเสียของรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2566 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2566 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
7. เรื่อง กำหนดให้โรงไฟฟ้าเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษที่จะต้องถูกควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียออกสู่บรรยากาศ พ.ศ. 2566 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566 และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
8. เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากโรงไฟฟ้า พ.ศ. 2566 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566 และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
9. เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา 102 และมาตรา 110 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2566 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

รักสิ่งแวดล้อม

ทส.-มท. จับมือ

จัดการขยะอาหารมุ่งเป้าลดก๊าซเรือนกระจก

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.) และกระทรวงมหาดไทย (มท.) ผนึกกำลังจัดการขยะอาหารเพื่อสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและลดก๊าซเรือนกระจก ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ร่วมลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) การขับเคลื่อนการจัดการขยะอาหารเพื่อรองรับเป้าหมายด้านการลดก๊าซเรือนกระจก ระหว่างกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงมหาดไทย ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายจตุพร บุรุษพัฒน์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นสักขีพยาน มีหน่วยงานร่วมดำเนินงาน ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทยให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาขยะอาหารที่เป็น “วาระเร่งด่วน” ในปี 2564 ทส. ดำเนินการสำรวจองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยมีสัดส่วนของขยะอาหารมากถึง ร้อยละ 39 (9.68 ล้านตัน หรือ 146 กิโลกรัมต่อคนต่อปี) จากปริมาณขยะที่เกิดขึ้นทั้งประเทศจำนวน 24.98 ล้านตัน โดยนำมาคำนวณ เป็นปริมาณขยะอาหารที่เกิดขึ้นของประเทศ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีข้อมูล ณครัวเรือน และจากการสำรวจพบว่า องค์ประกอบของ ขยะอาหาร มีส่วนที่รับประทานได้ (Edible) ร้อยละ 39 และส่วนที่รับประทานไม่ได้ (Inedible) ร้อยละ 61 เพื่อให้การแก้ไขปัญหา ขยะอาหารของประเทศมีประสิทธิภาพจึงจัดทำแผนที่นำทางการจัดการขยะอาหาร (ปี 2566 – 2573) และแผนปฏิบัติการด้านการจัดการ ขยะอาหาร ระยะที่ 1 (ปี 2566 – 2570) เป็นกรอบการแก้ไขปัญหาขยะอาหารของประเทศ ตั้งเป้าหมายลดสัดส่วนของขยะอาหาร ในขยะมูลฝอยชุมชนจากร้อยละ 39 ลงเหลือไม่เกินร้อยละ 28 ภายในปี 2570 โดยมีมาตรการครอบคลุมตั้งแต่การลด หรือทิ้งให้น้อยลง ตั้งแต่การจำหน่าย การประกอบอาหาร การบริโภค โดยมุ่งให้เกิดการคัดแยกขยะอาหารจากต้นทาง และนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์ เช่น ใช้เป็นอาหารสัตว์ ผลิตพลังงานชีวภาพ ทำให้ลดการตกค้างของขยะที่เป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค ลดมลพิษจากขยะ ลดการปล่อย ก๊าซมีเทนและคาร์บอนไดออกไซด์ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากขยะอาหารเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจก จำนวนมาก และให้เหลือขยะนำไปกำจัดให้น้อยที่สุด ซึ่งในปี 2565 มท. ส่งเสริมการจัดการขยะอาหาร โดยใช้ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ซึ่งได้รับการรับรองว่าเป็นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศโดยสมัครใจ ซึ่งสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซได้มากกว่า 1,870,000 กว่าตัน

บันทึกความเข้าใจนี้ จะก่อให้เกิดการบริหารจัดการขยะอาหารอย่างเป็นรูปธรรม โดยดำเนินการครอบคลุมทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัด และลดก๊าซเรือนกระจกจากภาคของเสียชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการคัดแยกและเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท โดยเฉพาะขยะอาหารทั้งในชุมชนเมืองและ ชุมชนชนบท รวมถึงพัฒนากลไกในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ขยะอาหาร

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ทส.หนุนใช้ “น้ำมันยูโร 5”

ช่วยลดฝุ่น 20-24%

พลตำรวจเอก พัชรวาท วงษ์สุวรรณ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะประธานคณะกรรมการจัดการปัญหาหมอกพิษทางอากาศเพื่อความยั่งยืน ติดตามการดำเนินงานตามมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (พื้นที่ที่มีปัญหา/พื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาฝุ่นละออง) รวมถึงการควบคุมฝุ่นในเมือง สนับสนุนเร่งรัดการจำหน่ายน้ำมันคุณภาพมาตรฐานยูโร 5 ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อลดมลพิษจากไอเสียรถยนต์โดยเฉพาะฝุ่นละออง PM_{2.5} ซึ่งกระทรวงพลังงานได้ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันในกลุ่มน้ำมันเบนซิน - แก๊สโซฮอล์ และกลุ่มดีเซล ให้เป็นมาตรฐาน ยูโร 5 โดยโรงกลั่นน้ำมันทั้ง 6 แห่ง ได้แก่ ไทยออยล์ บางจาก พีทีทีจีซี บางจากศรีราชา ไออาร์พีซี และเอสพีอาร์ซี พร้อมจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐานยูโร 5 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 ที่ผ่านมา

น้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐานยูโร 5 ทั้งกลุ่มน้ำมันเบนซิน – แก๊สโซฮอล์ และกลุ่มดีเซล จะมีกำมะถันไม่เกิน 10 ppm (10 ส่วนในล้านส่วนโดยน้ำหนัก) ขณะที่มาตรฐานยูโร 4 จะมีกำมะถันไม่เกิน 50 ppm โดยน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐานยูโร 5 สามารถใช้ได้กับรถยนต์ทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ และไม่ก่อเกิดปัญหาต่อเครื่องยนต์ จากการทดสอบการปล่อยมลพิษโดยห้องปฏิบัติการตรวจวัดมลพิษทางอากาศจากยานพาหนะของกรมควบคุมมลพิษ รถยนต์มาตรฐานยูโร 3 และรถยนต์มาตรฐานยูโร 4 ซึ่งมีการใช้งานมากที่สุดเมื่อมาใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐานยูโร 5 จะทำให้ค่าฝุ่น PM_{2.5} ลดลงถึง 20 – 24%

เนื่องจากในช่วงนี้มีความกดอากาศสูง สภาพอากาศปิด อัตราการระบายอากาศไม่ดี ทำให้ฝุ่นละอองเกิดการสะสมในบรรยากาศ จนอยู่ในระดับที่มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ซึ่งยานพาหนะเป็นแหล่งกำเนิดฝุ่น PM_{2.5} หลักในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จึงขอเชิญชวนประชาชนผู้ใช้รถเติมน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรฐานยูโร 5 และขอความร่วมมือตรวจเช็คและดูแลบำรุงรักษาเครื่องยนต์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยลดมลพิษในบรรยากาศและช่วยลดฝุ่นละออง PM_{2.5} ที่กำลังมีการสะสมสูงขึ้น

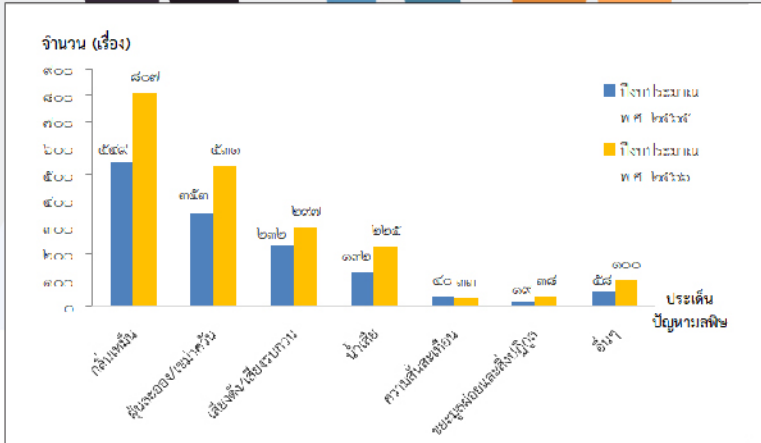

พิทักษ์สิ่งแวดล้อม

การจัดการ เรื่องร้องเรียน ด้านมลพิษ

ในปัจจุบันกรมควบคุมมลพิษ มีช่องทางรับแจ้งเรื่องร้องเรียนปัญหามลพิษในช่องทางต่างๆ อาทิ สายด่วน 1650 แพนเพจกรมควบคุมมลพิษ เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ จดหมาย/อีเมล หรือมาด้วยตนเอง โดยช่องทางที่มีการใช้บริการแจ้งเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษมากที่สุด ได้แก่ สายด่วน 1650 คิดเป็นร้อยละ 50 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ประชาชนมีการแจ้งเรื่องร้องเรียนเข้ามา รวมทั้งสิ้น 9,218 เรื่อง โดยเป็นกรณีเหตุร้ายค่าอุทกต่างๆ ซึ่งได้ให้คำแนะนำแก่ผู้ร้องเรียนในการแจ้งหน่วยงานท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่โดยตรงตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหา จำนวน 8,043 เรื่อง และอีก 1,175 เรื่อง เป็นเรื่องที่กรมควบคุมมลพิษดำเนินการ ซึ่งส่วนใหญ่

รูปที่ 1 สถิติเรื่องร้องเรียนแยกตามประเด็นปัญหามลพิษ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565- 2566
หมายเหตุ : เรื่องร้องเรียน 1 เรื่อง อาจมีประเด็นปัญหามลพิษมากกว่า 1 ประเด็นปัญหา

เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เช่น โรงงานอุตสาหกรรม อาคารบางประเภทบางขนาด และการเลี้ยงสุกร เป็นต้นโดยมีการรับเรื่องเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษและแหล่งกำเนิดมลพิษ (ECAP) ซึ่งเป็นฐานข้อมูลสำหรับรวบรวมข้อมูลเรื่องร้องเรียนและรายงานผลการดำเนินการซึ่งจากเรื่องร้องเรียนที่กรมควบคุมมลพิษดำเนินการเป็นสิ่งที่ได้รับการแก้ไขแล้วจำนวน 836 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 71 และที่เหลืออยู่ระหว่างการติดตามแก้ไขปัญหา

รูปที่ 2 สถิติเรื่องร้องเรียนแยกตามแหล่งที่มาของปัญหามลพิษ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565- 2566
รองลงมาคือ สถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข จำนวน 337 เรื่อง (ร้อยละ 29) ดังแสดงในรูปที่ 2

สำหรับประเด็นปัญหามลพิษที่ได้รับการแจ้งเรื่องร้องเรียนมากที่สุด ได้แก่ ปัญหากลิ่นเหม็น จำนวน 807 เรื่อง (ร้อยละ 40) รองลงมาคือ ปัญหาฝุ่นละออง/เขม่าควัน จำนวน 531 เรื่อง (ร้อยละ 26) และปัญหาเสียงดัง/เสียงรบกวน จำนวน 297 เรื่อง (ร้อยละ 15) ดังแสดงในรูปที่ 1 เมื่อพิจารณาประเภทแหล่งที่มาของปัญหามลพิษที่ได้รับการแจ้งเรื่องร้องเรียน พบว่า เป็นโรงงานอุตสาหกรรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน จำนวน 464 เรื่อง (ร้อยละ 39) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจการผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก ผลิตภัณฑ์จากพืชผลทางการเกษตร และการหลอมหล่อโลหะ

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานการจัดการเรื่องร้องเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กรมควบคุมมลพิษได้มีการสำรวจความพึงพอใจต่อการดำเนินการเรื่องร้องเรียน โดยในปีงบประมาณที่ผ่านมา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยากให้กรมควบคุมมลพิษติดตามการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกรมฯ จะได้นำความคิดเห็นมาปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชนต่อไป

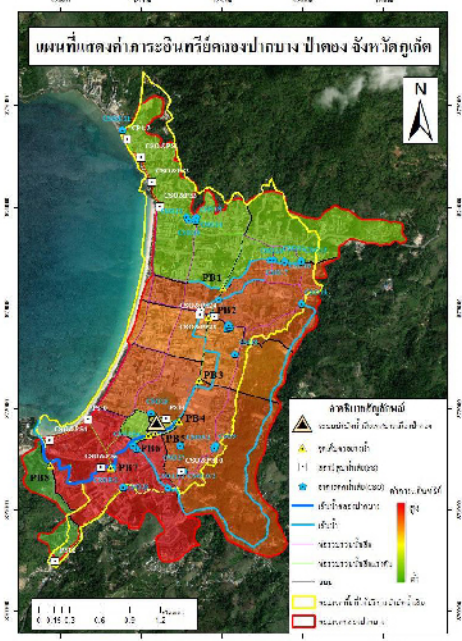
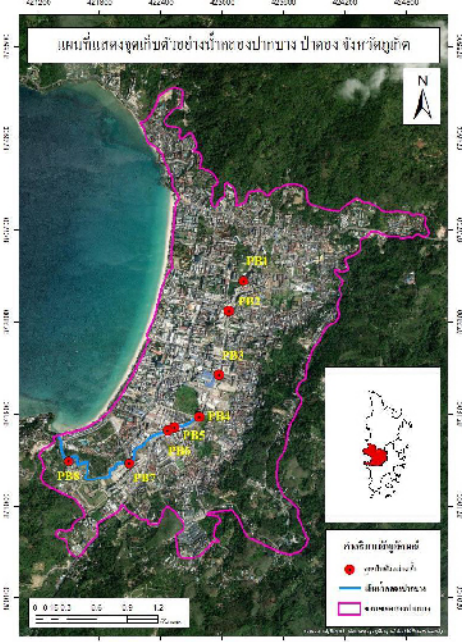

การจัดการน้ำเสีย

คลองปากบาง ป่าตอง จ.ภูเก็ต

สถานการณ์คุณภาพน้ำผิวดินคลองปากบาง ป่าตอง มีค่าของดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index, WQI) อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก ซึ่งในปี 2563-2564 มีค่าคุณภาพที่ดีขึ้นจากปกติ เนื่องจากเป็นช่วงการเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 และปัจจุบันคุณภาพน้ำมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงเช่นเดิม

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 15 (สคพ.15) ได้ร่วมมือกับเทศบาลเมืองป่าตอง ในการบูรณาการแก้ไขปัญหาหน้าน้ำเสียของคลองปากบาง โดยการสำรวจการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเมินความสกปรกของจุดระบายน้ำที่เดิมด้านข้างคลองปากบาง (Side flow) จำนวน 8 จุด ตลอดความยาวลำคลองปากบาง ขนาดประมาณ 3.3 กิโลเมตร พื้นที่รับน้ำรวมทั้งหมด 5.8 ตารางกิโลเมตร เพื่อศึกษาและประเมินค่าความสกปรกของน้ำเสียที่ระบายลงสู่คลองปากบาง อ่าวป่าตอง จังหวัดภูเก็ต การประเมินค่าภาระอินทรีย์ในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองปากบาง จากการเก็บตัวอย่างน้ำ และตรวจวัดอัตราการไหลน้ำที่เดิมด้านข้าง คลองปากบาง (Side Flow) จำนวน 8 จุด ระหว่างวันที่ 4-5 มกราคม 2566 โดยวิเคราะห์พารามิเตอร์ ดังนี้ ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) แอมโมเนีย-ไนโตรเจน ไนเตรท-ไนโตรเจน น้ำมันและไขมัน พบว่าปริมาณค่าภาระอินทรีย์มีค่าอยู่ ในช่วง 5-1,393 กิโลกรัม/วัน โดยพื้นที่ที่มีการระบายค่าภาระอินทรีย์ปริมาณสูงได้แก่ สะพานคลองปากบาง นอกจากนี้ ในบริเวณดังกล่าวพบค่าความสกปรกในรูปอื่นๆ สูงด้วย ได้แก่ ค่าแอมโมเนีย-ไนโตรเจน น้ำมันและไขมัน สำหรับการใช้จ่ายประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่จะเป็นประเภทโรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า ตลาดสด และอาคารที่พักอาศัย โดยมีความหนาแน่นในบริเวณพื้นที่ราบลุ่มอ่าวป่าตอง

จากผลการดำเนินงานนำไปสู่การแก้ไขปัญหา เทศบาลเมืองป่าตองได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบเส้นทางการระบายน้ำ และพบการระบายน้ำเสียลงสู่คลองปากบางเป็นจำนวนมากสาเหตุหลักเกิดจากการชำรุดของบ่อดักน้ำเสีย การไม่เชื่อมต่อท่อระบายน้ำจากอาคารบ้านเรือนเข้าสู่ระบบรวบรวมน้ำเสีย ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2567 เทศบาลเมืองป่าตองได้จัดสรรงบประมาณ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยพื้นที่ดำเนินการจะเป็นจุดที่มีค่าภาระอินทรีย์ค่อนข้างสูง ได้แก่ การปรับปรุงสถานีสูบน้ำและบ่อดักน้ำเสียบริเวณสะพานคลองปากบาง การก่อสร้างท่อรวบรวมน้ำเสียบริเวณถนนนาโน ซอย 8 และการก่อสร้างบ่อดักน้ำเสียซอยแสนสบาย

ทั้งนี้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 15 จะทำการติดตามตรวจสอบค่าภาระอินทรีย์น้ำที่เดิมด้านข้าง (Side Flow) อีกครั้ง เพื่อประเมินผลการปรับปรุงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

คลองแม่ข่า

ฟื้นชีวิตเป็นแหล่งการท่องเที่ยวสร้างเศรษฐกิจ

ในอดีต คลองแม่ข่ามีความอุดมสมบูรณ์ น้ำใสสะอาด ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากลำน้ำ เพื่อการอุปโภคและบริโภค เป็นเส้นทางระบายน้ำลงสู่แม่น้ำปิง โดยน้ำแม่ข่าสายหลักจะไหลผ่านตำบลดอนแก้ว เขตอำเภอแมริ่ม ผ่านเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จากนั้นไหลเรื่อยไปจนรวมกับลำเหมืองกวางไหลลงสู่แม่น้ำปิง ในเขตเทศบาลตำบลป่าแดด รวมความยาวประมาณ 31 กิโลเมตร เนื่องจากน้ำต้นทุนที่ใช้รักษาระดับลำน้ำมีปริมาณน้อย ประกอบกับการขยายตัวของชุมชน มีการปล่อยน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษ อาทิเช่น ที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ ร้านอาหาร เป็นต้น ส่งผลให้แม่น้ำเสียชุมชนไหลลงสู่คลองแม่ข่าเพิ่มขึ้น จึงทำให้คลองแม่ข่ามีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

ปัญหาคุณภาพน้ำในคลองแม่ข่า ปี พ.ศ. 2560 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษ และ จ.เชียงใหม่ ได้ร่วมกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำในคลองแม่ข่าอย่างเป็นรูปธรรมและให้เกิดความยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ การดำเนินงานที่ผ่านมารกรมควบคุมมลพิษได้ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำคลองแม่ข่าและคลองสาขาส่วนใหญ่ มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก การบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ การเตรียมความพร้อมด้านการปฏิบัติการด้านกฎหมายและการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งกำเนิดมลพิษ การจัดทำฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษ และจัดเวทีชาวบ้านและอปท. เพื่อให้ความรู้เรื่องการจัดการน้ำเสีย

จากการศึกษาปัญหาคลองแม่ข่า กรมควบคุมมลพิษได้เสนอแนะและร่วมแก้ไขปัญหาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการคืนน้ำต้นทุนให้กับคลองแม่ข่า โดยปรับเปลี่ยนการเปิด-ปิดประตูผันน้ำจากคลองแม่ข่าสู่แม่น้ำปิงให้เหมาะสม(บริหารจัดการบริเวณประตูระบายน้ำคลองแม่ข่าลงสู่แม่น้ำปิง โรงพยาบาลลานนา) เพื่อให้น้ำจากต้นน้ำไหลสู่คลองแม่ข่ามากขึ้น การปรับเปลี่ยนการสูบน้ำเสียสถานีหมายเลข 5 และ 6 จากระบบการตั้งเวลาสูบน้ำเป็นระบบลูกลอย และปรับปรุงระดับคันกันของอาคารผันน้ำให้สูงขึ้น รวมทั้งให้ทำรางระบายน้ำเสียจากตลาดสดเทศบาลลงสู่ท่อรวบรวมน้ำเสียหลัก เพื่อไม่ให้มีน้ำเสีย

ไหลลงสู่คลองแม่ข่า ส่งเสริมสร้างองค์ความรู้การจัดการน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ชุมชนริมคลองแม่ข่า และการจัดการขยะและน้ำเสียของชุมชนริมสองฝั่งคลองแม่ข่า สร้างการมีส่วนร่วมการบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนเบื้องต้น ให้ตระหนักถึงการรักษาสภาพแวดล้อมและลดผลกระทบที่ก่อให้เกิดน้ำเสียจากชุมชน

จากการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคลองแม่ข่า ปัจจุบันคลองแม่ข่ากลับกลายเป็นที่พักผ่อนและสถานที่ท่องเที่ยว สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และสร้างความสุขให้กับคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม เช่น พื้นที่ที่ชาวบ้านเรียกคลองโอดารู ซึ่งมีภูมิทัศน์ที่มีชุมชนตั้งอยู่ตลอดสองฝั่งคลอง และส่วนที่ดูเหมือนกับคลองของกเยซอน คือการนำโมเดลการพัฒนาคลองน้ำเสื่อมโทรมให้กลายเป็นคลองน้ำใสใจกลางเมืองใหญ่มาใช้แก้ปัญหาบริเวณจุดต้นน้ำ นับเป็นการยกระดับการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำและคุณภาพชีวิตของประชาชน ที่จะนำไปต่อยอดกับที่อื่นๆ ต่อไป

**คพ. ร่วมประกาศเจตจำนงต่อต้าน
การทุจริตและงดรับของขวัญ
(NO Gift Policy)
ส่งเสริมการเป็นองค์กรคุณธรรม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**

วันที่ 27 ธันวาคม 2566 นางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ ร่วมแสดงเจตจำนงต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ประกาศเจตนารมณ์ No Gift Policy และส่งเสริมการเป็นองค์กรคุณธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้บุคลากรของกระทรวงฯ และภาคประชาสังคม ไม่ยอมรับและไม่ทนต่อการทุจริตคอร์รัปชัน และประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการเป็นหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ทุกคนจะไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งยังมุ่งส่งเสริมสู่การเป็นองค์กรคุณธรรมและมีค่านิยมสุจริตในการปฏิบัติงาน ณ ห้องอารีย์สัมพันธ์ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และผ่านระบบ Video Conference ไปยังหน่วยงานในสังกัด ทส. ทั่วประเทศ

**คพ.หารือโครงการพัฒนา
ความร่วมมือ ไทย-ลาว-เมียนมา
ขับเคลื่อนการจัดการ
และลดมลพิษหมอกควันข้ามแดน**

วันที่ 27 ธันวาคม 2566 นางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ พร้อมเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ ประชุมหารือร่วมกับ ดร.วิจารย์ สิมาฉายา ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และ ดร.สุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา ที่ปรึกษาสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และทีมงาน เพื่อขับเคลื่อนการจัดการและลดมลพิษหมอกควันข้ามแดนให้เกิดการปฏิบัติการลดการเผาที่เป็นรูปธรรม และมีการทำงานเชิงรุก ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดนให้มากขึ้นทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ปฏิบัติการเพื่อลดการเผาในพื้นที่เป้าหมาย ไทย-ลาว-เมียนมา และเสริมสร้างศักยภาพประเทศเพื่อนบ้านในการจัดการเกษตรพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ซึ่งโครงการดังกล่าวได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) ตามแผนงาน P24 แก้ไขปัญหาและตอบสนองภาวะวิกฤติเร่งด่วนของประเทศ ปีงบประมาณ 2566

การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015

วันที่ 8-9 มกราคม 2567 กรมควบคุมมลพิษ รับการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001:2015 จากคณะผู้ตรวจประเมินฯ ของสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ โดยมี นางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ พร้อมผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เข้ารับการตรวจประเมิน ภายใต้อำนวยการรับรอง กิจกรรมดำเนินงาน และการให้บริการด้านสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ ผลการตรวจประเมินไม่พบข้อบกพร่องแต่อย่างใด โดยได้รับข้อสังเกตและโอกาสในการปรับปรุง เพื่อพิจารณาปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานต่อไป

การประชุมหารือแนวทางการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)

วันที่ 9 มกราคม 2567 นางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ และ รศ.ดร. วีระพงศ์ มาลัย ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พร้อมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ร่วมประชุมหารือแนวทางการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าและการให้บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมาขึ้นทะเบียนในบัญชีรายชื่อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของกรมควบคุมมลพิษ สำหรับการซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ ตามกฎกระทรวงกำหนดพัสดุและวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุที่รัฐต้องการส่งเสริมหรือสนับสนุน

การประชุมหารือแนวทางการดำเนินงาน ตามกฎกระทรวง มาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535

วันที่ 5 มกราคม 2567 นางกัญชลี นาวิกภูมิ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เป็นประธาน การประชุมหารือแนวทางการดำเนินงานตามกฎกระทรวง มาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 พร้อมเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ ให้พิจารณาปรับปรุงกฎกระทรวงตามมาตรา 80 ให้มีความเหมาะสมกับแหล่งกำเนิดมลพิษแต่ละประเภทแต่ละขนาด เพื่อให้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการมลพิษทางน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพิจารณาแนวปฏิบัติของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการให้คำแนะนำแหล่งกำเนิดมลพิษ เจ้าพนักงานท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้จัดทำ

จดหมายข่าว

พิทักษ์สิ่งแวดล้อม

ที่ปรึกษา

นางสาวปรีญาพร สุวรรณเกษ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

นางกัญชวลี นาวิกภูมิ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

บรรณาธิการ

นางสาวสุสดี เขี่ยมสวัสดิ์

นายนิชร คงเพชร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวพรทิพย์ ศักดิ์เดชอำรง

กองบรรณาธิการ

นายสรารัฐ นาแรมงาม

นางสาวนฤมล นาคมี

นางสาวธฤชวรรณ นนทพุทธ

นางสาวประไพศรี อาสนรัตน์จินดา

นางสาวจิระวดี สดแสงจันทร์

นางสาววัลภา จุฬารัตน

นายบรรพต ทองนาค

นายมนต์ชัย จันทร์ศิริ

นางสาวสิริจิตร์ จิตต์ศิริ

นางอรอุมา พันธุ์พงศ์

นายกฤษณะ บรรณประเสริฐ

นางสาวโสภา สงคราม

นายเกียรติ วงศ์ไศยวรรณ

นางสาวนฤมล นาคมี

นางสาวบุหงา รongไชย

นายกาญจน์ แสงสุก

นางสาวสุมิตรา สุขเกษม

นายธนาวุธ โนราช

นางสาวชะบา แก้วพวง

นายสายัณห์ หมี่แก้ว

นายวิทยา คงแหลม

นายบัณฑิต ชัยวงศ์

นางชนัญญา ภิราญคำ

นายยุทธนา ตันวงศ์वाल

นายขจรยุทธ อัจฉกุล

นางสาวพนิดา เอ่งฉ้วน

นายอิมราน หะยีบาภา

ฝ่ายศิลป์

นายนิวัตร อินตะรัตน

นายเตโช เชนูชาญ